

XIII. BÖLÜM- HAYVANCILIK

13. Hayvancılık

Hayvancılık evcil hayvanların ürünlerinden ve güçlerinden faydalanmak amacıyla üretilmesi ve yetiştirilmesi işi olarak tanımlanır. Hayvancılık ekonomik faaliyetler içinde önemli bir yer tutar. Çünkü hayvansal ürünler insanın beslenmesinde vazgeçilmez özelliكتedir. Bunun yanında hayvansal ürünlerden tekstil ve sanayide de yararlanır. Ulaşım araçlarının gelişmesi ve tarımın makineleşmesi sonucu sayıları azalsa da hayvanların bir bölümünün gücünden de yararlanır. Kırsal kesimlerde hayvancılık tarımın sigortası durumundadır. İklimdeki karasızlıkların tarımı olumsuz yönde etkilemesinden dolayı tarım ve hayvancılık birbirini destekler. Örneğin; şeker fabrikaları çevresinde besi hayvancılığı gelişmiştir.

Türkiye önemli bir hayvancılık potansiyeline sahiptir. Coğrafi özellikler ve iklim koşulları Türkiye'nin her yerinde hayvancılığın yapılmasına imkan tanımaktadır. Hayvancılık birçok bölgede tarımdan sonra ikinci geçim kaynağıdır. Bazı bölgelerde ise asıl geçim kaynağı durumundadır.

Türkiye'de yer şekilleri ve iklim şartlarının uygun olmasından dolayı büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yaygındır. İnek, dana, öküz ve koyun, kıl keçisi, tiftik keçisi yetiştirilen başlıca hayvanlardır. Bununla birlikte kümes hayvancılığı, arıcılık, balıkçılık ve ipek böcekçiliği de önemli geçim kaynaklarıdır.(www.bakterim.com)

Çalışma yapılan köyde toplam 22 hanede hayvan beslenir (Tablo:J-1). İki grup karşılaştırıldığında genç hane başkanı grubunda hayvan besleyen hane sayısı daha fazladır (Grafik: 9) Beslenen hayvan tür sayısı ortalama 1.6'dır. Genç hane başkanı grubunda en fazla 3 tür hayvan beslenir. Bu sayı yaşlı hane başkanı grubunda 2'dir.

Tepeköy'de büyükbaş, kümes ve binek hayvanları beslenir. Büyükbaş hayvan besleyen hane sayısı dikkat çekmektedir (Tablo:J-2). Büyükbaş hayvan besleyen hanelerde büyükbaş hayvan sayısı ortalama 1.8'dir. İki grup içinde büyükbaş hayvan sayısındaki maksimum değer 4'tür (Tablo:J-3).

Tepeköy’de hayvan bakımı ile hane başkanı ve hane başkanı eşi ilgilendir. Yem verme ve süt sağma genellikle kadınların işidir. Ahır temizliği ise genellikle erkekler tarafından yapılır. Kız ve erkek çocuklar da hayvan bakımıyla ilgilenen kişiler arasındadır (Tablo:J-4).

Tepeköy’de hayvancılık pek gelir kaynağı olarak görülmez. İnsanlar hayvanlarından elde ettikleri ürünleri kendileri için kullanırlar. Büyükbaş hayvanlardan elde edilen ürünler yüksek oranda ev içinde tüketilir.  r nleri satan 4 kişi genç hane grubu içindedir ve ürünleri köylüsüne satmaktadır (Tablo:J-5,Tablo:J-6).

Kümes hayvanı besleyen hanelerde kümes hayvanı sayısı ortalama 7.6’dır.genç hane başkanı grubunda maksimum kümes hayvanı sayısı 20’dir. Yaşlı hane başkanı grubu içinde ise bu sayı 9’dur (Tablo:J-11).

Kümes hayvanların bakımıyla da yine hane başkanı ve hane başkanı eşi ilgilenmektedir (Tablo:J-12). Kümes hayvanlarından elde edilen ürünler de ev içi tüketiminde kullanılır. Genç hane başkanı grubu içinde bir kişi kümes hayvanlarından elde ettiği ürünleri köylüsüne satmaktadır (Tablo:J-13,Tablo:J-14).

Binek hayvanı besleyen hanelerde binек hayvan sayısı 1’dir (Tablo:J-18). Binek hayvanların bakımıyla ilgilenen kişilerin gösterildiği Tablo:J-19’a bakıldığında yine hane başkanı ve hane başkanı eşi dikkat çekmektedir.

Büyükbaş hayvan besleyen tüm hanelerde hayvanlar elle sağılır (Tablo:J-20). Hayvanlar çok fazla miktarda ve satış amaçlı sağılmadığı için makineyle sağma işlemine gerek duyulmaz. Sağılma işleminden sonra elde ürünlerin ortalama sayısı 3.7’dir. tereyağı, süt, peynir, yoğurt elde edilen ürünler arasında dikkat çekmektedir. Kaymak yaşlı hane başkanı grbunda bir kişi tarafından elde edilen ürünler arasındadır (Tablo:J-22).

Tepeköy’de besi sığırcılığı ve besi kuzuculuğu yapılmamaktadır (Tablo:J-24,Tablo:J-25).

Tepeköy’deki insanların hayvancılığı bir gelir ve ticaret kaynağı olarak görmedikleri daha önce belirtilmiştir. Bu doğrultuda hayvan besleyen hanelerin geçen yıl hayvan satın alma ve satma oranlarının düşük olması şaşırtıcı değildir (Tablo:J-26,Tablo:J-28). Bu bilgiyle birlikte geçen yıl hayvan satan ve satın alan 3 kişinin sattığı ve satın aldığı hayvan türleri inek ve danadır (Tablo:J-27,Tablo:J-29).

Köyde saha araştırması süresince özenle gözlenmeye çalışılan kadınların kanaat ve tutumları, kafa yapıları hakkındaki bilgiler bir sonraki bölümde analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

XII. BÖLÜM- EKONOMİ

12. Ekonomi

Ekonomi, insanların çeşitli mallar üretmek ve bunları tüketmek üzere sınırlı üretim kaynaklarını hangi biçimde kullandıklarını ifade eder. Bir başka deyişle insanların tüketim ve üretim etkinliklerini nasıl düzenlediğini yansıtır.

Bir arada yaşayan insanların belirli kurallara uygun olarak yürüttükleri bir ekonomik düzenleri olmak zorundadır. Hane kavramı içinde de bu ekonomik düzen söz konusudur. Ülkemizde hane içinde bu düzeni yöneten kişi genellikle hane reisi olarak tanımlanır. Ancak bu durumun her hane için farklı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Zaman içinde kent yaşamının önem kazanması ve batı kültürünün daha çok kabul görmesiyle bu kural yıkılmaya başlamıştır. Günümüzde kentlerde hane reisi erkek kadar kadının da ekonomik kararlarda sözü geçmektedir. Bu durumun kentte kadınların çalışma oranlarının yüksek olmasıyla bağlantısı olduğu söylenebilir. Kırsala baktığımızda da kadınların hane içinde ekonomik kararlara katılma oranlarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Tepeköy’de yapılan saha araştırması boyunca kadınların ekonomik konularda fikirlerini söyledikleri ve bu fikirlerinin uygulandığı gözlemlenmiştir.

Konuşulan kadınların %89.1’i hane içinde alınan ekonomik kararlara katılır (Grafik. 8). Ekonomik kararlarda söz sahibi olmayan kadınların %4.9’u eşlerinin kendilerinin ekonomik kararlara katılmalarına izin vermediklerini söylemişlerdir. %7.3’ü ekonomik kararlarda söz sahibi olamama sebeplerini çeşitli nedenlerden dolayı söylemeye çekinmiştir. Bu cevaplar diğer başlığı altında toplanmıştır (Tablo:I-1).

Tepeköy genelde maddi olarak orta halli hanelerden oluşmaktadır. Çok zengin ya da çok fakir hanelere saha araştırması süresince rastlanmamıştır. Herkesin gelir seviyesi birbirine yakındır. Bu yüzden konuşulan kadınların evlenmeden önceki haneleri ile şu andaki hanelerinin ekonomik durumu diğer hanelere göre orta gelirli vaziyetindedir (Tablo:I-2,Tablo:I-3).

XIII. BÖLÜM- HAYVANCILIK

13. Hayvancılık

Hayvancılık evcil hayvanların ürünlerinden ve güçlerinden faydalanmak amacıyla üretilmesi ve yetiştirilmesi işi olarak tanımlanır. Hayvancılık ekonomik faaliyetler içinde önemli bir yer tutar. Çünkü hayvansal ürünler insanın beslenmesinde vazgeçilmez özelliktedir. Bunun yanında hayvansal ürünlerden tekstil ve sanayide de yararlanır. Ulaşım araçlarının gelişmesi ve tarımın makineleşmesi sonucu sayıları azalsa da hayvanların bir bölümünün gücünden de yararlanır. Kırsal kesimlerde hayvancılık tarımın sigortası durumundadır. İklimdeki karasızlıkların tarımı olumsuz yönde etkilemesinden dolayı tarım ve hayvancılık birbirini destekler. Örneğin; şeker fabrikaları çevresinde besi hayvancılığı gelişmiştir.

Türkiye önemli bir hayvancılık potansiyeline sahiptir. Coğrafi özellikler ve iklim koşulları Türkiye'nin her yerinde hayvancılığın yapılmasına imkan tanımaktadır. Hayvancılık birçok bölgede tarımdan sonra ikinci geçim kaynağıdır. Bazı bölgelerde ise asıl geçim kaynağı durumundadır.

Türkiye'de yer şekilleri ve iklim şartlarının uygun olmasından dolayı büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yaygındır. İnek, dana, öküz ve koyun, kıl keçisi, tiftik keçisi yetiştirilen başlıca hayvanlardır. Bununla birlikte kümes hayvancılığı, arıcılık, balıkçılık ve ipek böcekçiliği de önemli geçim kaynaklarıdır.(www.bakterim.com)

Çalışma yapılan köyde toplam 22 hanede hayvan beslenir (Tablo:J-1). İki grup karşılaştırıldığında genç hane başkanı grubunda hayvan besleyen hane sayısı daha fazladır (Grafik: 9) Beslenen hayvan tür sayısı ortalama 1.6'dır. Genç hane başkanı grubunda en fazla 3 tür hayvan beslenir. Bu sayı yaşlı hane başkanı grubunda 2'dir.

Tepeköy'de büyükbaş, kümes ve binek hayvanları beslenir. Büyükbaş hayvan besleyen hane sayısı dikkat çekmektedir (Tablo:J-2). Büyükbaş hayvan besleyen hanelerde büyükbaş hayvan sayısı ortalama 1.8'dir. İki grup içinde büyükbaş hayvan sayısındaki maksimum değer 4'tür (Tablo:J-3).

Tepeköy'de hayvan bakımı ile hane başkanı ve hane başkanı eşi ilgilenir. Yem verme ve süt sağma genellikle kadınların işidir. Ahır temizliği ise genellikle erkekler tarafından yapılır. Kız ve erkek çocuklar da hayvan bakımıyla ilgilenen kişiler arasındadır (Tablo:J-4).

Tepeköy’de hayvancılık pek gelir kaynağı olarak görülmez. İnsanlar hayvanlarından elde ettikleri ürünleri kendileri için kullanırlar. Büyükbaş hayvanlardan elde edilen ürünler yüksek oranda ev içinde tüketilir. Ürünleri satan 4 kişi genç hane grubu içindedir ve ürünleri köylüsüne satmaktadır (Tablo:J-5,Tablo:J-6).

Kümes hayvanı besleyen hanelerde kümes hayvanı sayısı ortalama 7.6’dır.genç hane başkanı grubunda maksimum kümes hayvanı sayısı 20’dir. Yaşlı hane başkanı grubu içinde ise bu sayı 9’dur (Tablo:J-11).

Kümes hayvanların bakımıyla da yine hane başkanı ve hane başkanı eşi ilgilenmektedir (Tablo:J-12). Kümes hayvanlarından elde edilen ürünler de ev içi tüketiminde kullanılır. Genç hane başkanı grubu içinde bir kişi kümes hayvanlarından elde ettiği ürünleri köylüsüne satmaktadır (Tablo:J-13,Tablo:J-14).

Binek hayvanı besleyen hanelerde binek hayvan sayısı 1’dir (Tablo:J-18). Binek hayvanların bakımıyla ilgilenen kişilerin gösterildiği Tablo:J-19’a bakıldığında yine hane başkanı ve hane başkanı eşi dikkat çekmektedir.

Büyükbaş hayvan besleyen tüm hanelerde hayvanlar elle sağılır (Tablo:J-20). Hayvanlar çok fazla miktarda ve satış amaçlı sağılmadığı için makineyle sağma işlemine gerek duyulmaz. Sağılma işleminden sonra elde ürünlerin ortalama sayısı 3.7’dir. tereyağı, süt, peynir, yoğurt elde edilen ürünler arasında dikkat çekmektedir. Kaymak yaşlı hane başkanı grbunda bir kişi tarafından elde edilen ürünler arasındadır (Tablo:J-22).

Tepeköy’de besi sığırcılığı ve besi kuzuculuğu yapılmamaktadır (Tablo:J-24,Tablo:J-25).

Tepeköy’deki insanların hayvancılığı bir gelir ve ticaret kaynağı olarak görmedikleri daha önce belirtilmiştir. Bu doğrultuda hayvan besleyen hanelerin geçen yıl hayvan satın alma ve satma oranlarının düşük olması şaşırtıcı değildir (Tablo:J-26,Tablo:J-28). Bu bilgiyle birlikte geçen yıl hayvan satan ve satın alan 3 kişinin sattığı ve satın aldığı hayvan türleri inek ve danadır (Tablo:J-27,Tablo:J-29).

Köyde saha araştırması süresince özenle gözlenmeye çalışılan kadınların kanaat ve tutumları hakkındaki bilgiler bir sonraki bölümde analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.